

... en laatvliegers in de winter??

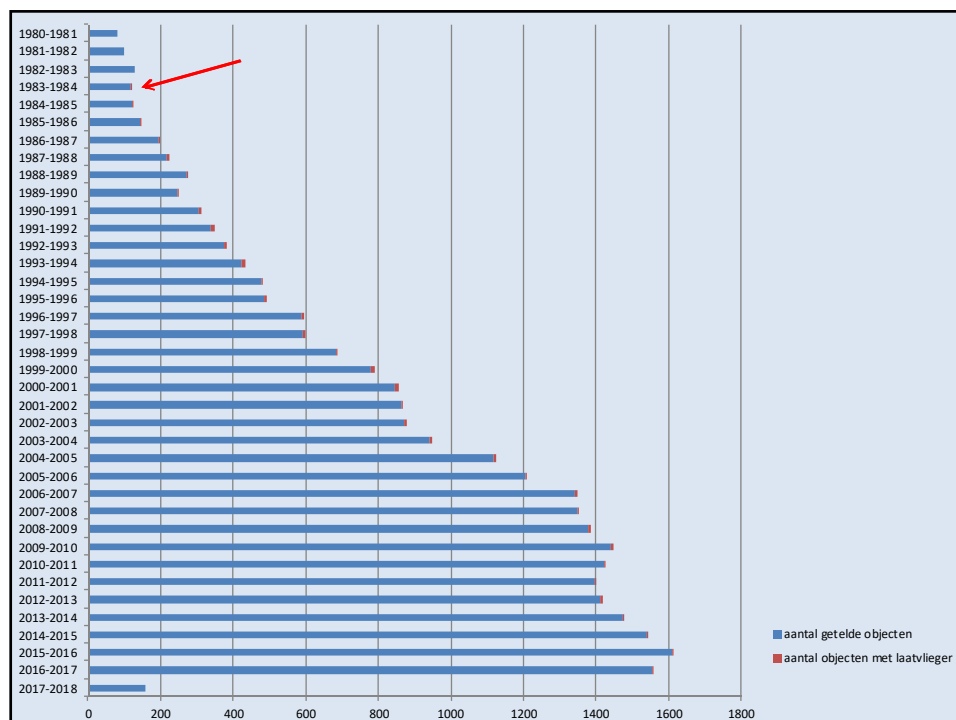
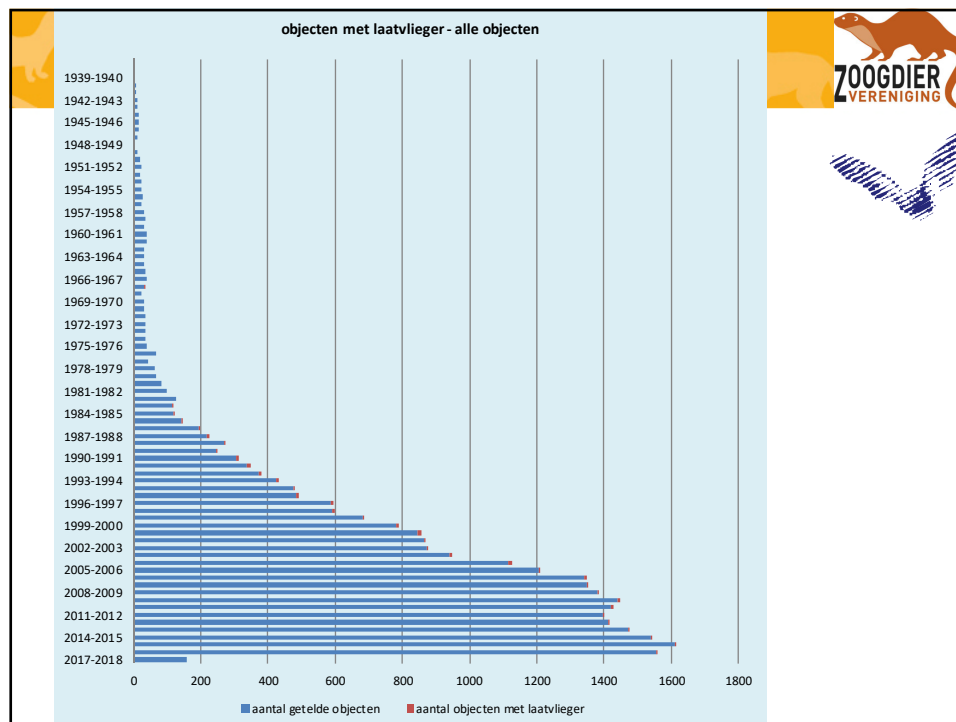
Herman Limpens

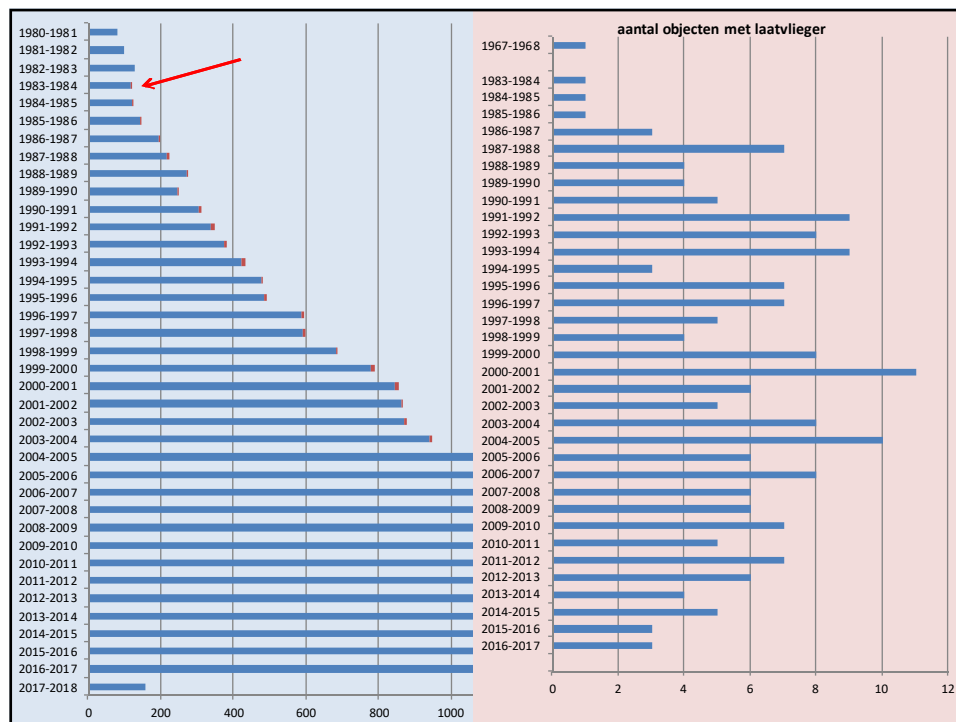

expert meeting
26 januari 2018

Laatvlieger in de winter??

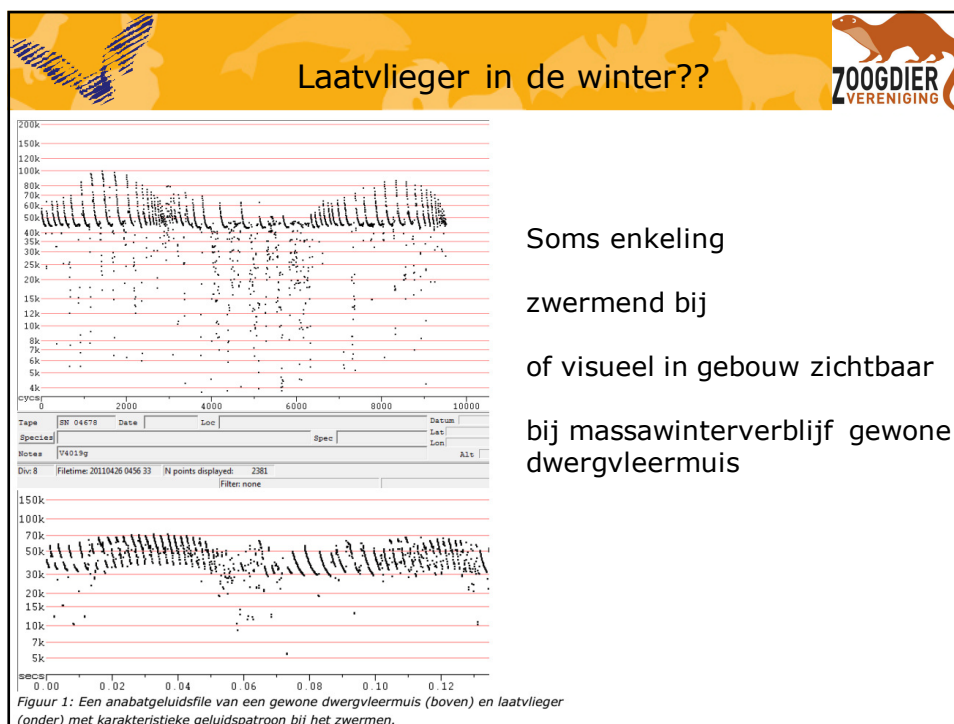

Laatvlieger in de winter??

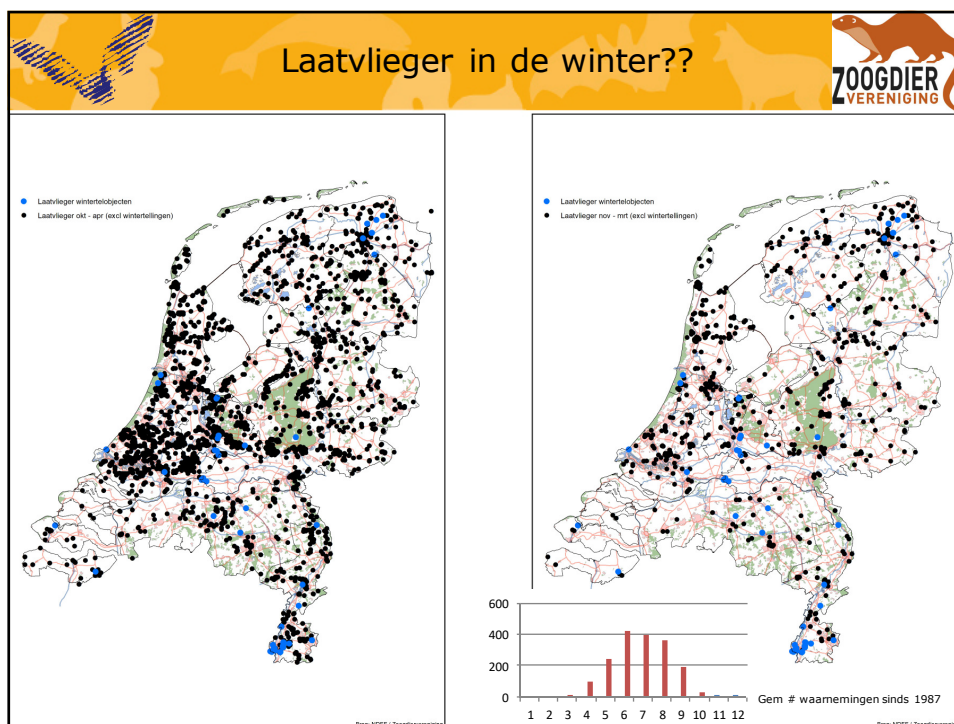

Viaduct A28 , Erik Korsten. 1 dier. – februari

Laatvlieger in de winter??

- Zeldzaam gevonden als overwinterend dier
- Zeldzaam gevangen bij zwermen *klassiek ondergronds winterverblijf*
- Meestal één individu / soms enkele dieren / niet in cluster
- meestal in de buurt van ingang
- Soms op zolder of in spleet in muur op zolder
- Soms in gebouwen – gevonden bij bv. sloop
Spleten: in plafonds, spouwmuur, in spleten van balken op zolder, tussen en onder pannen, achterdakranden *en massa winterdwerg*
- Regelmatig is daar ook zomerverblijf bekend
- In enkel geval een groter deel van kolonie
- Spleten in rotswand, muren van rotsblokken, bruggen
- Relatief droog
- Relatief koel en geëxponeerd (dynamisch)

Laatvlieger sleutelkenmerken?

Sleutelkenmerken

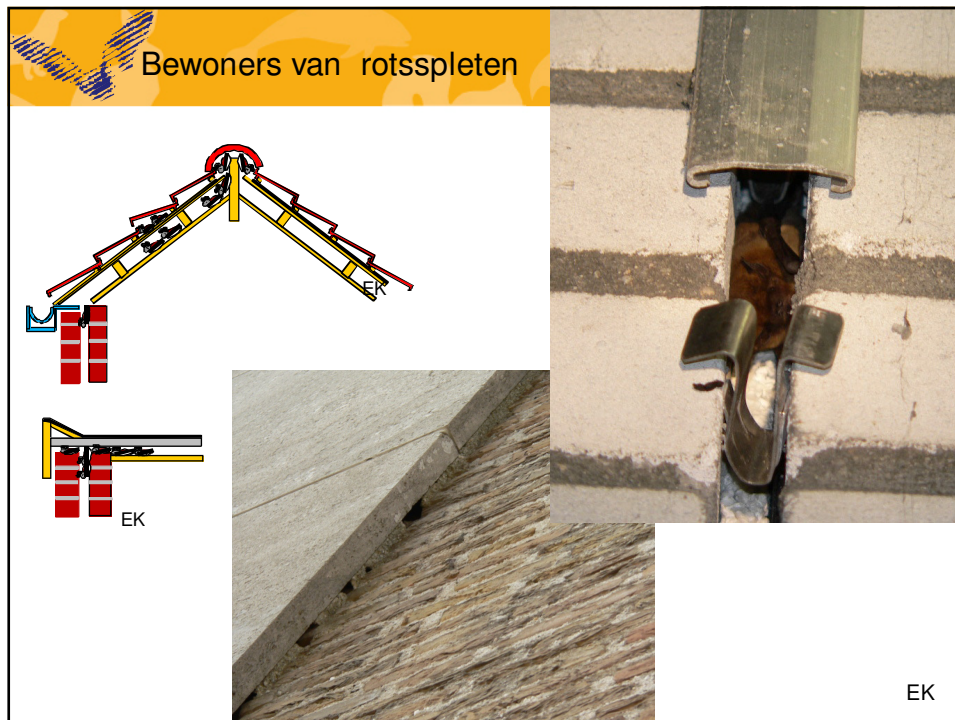
Expert Meeting Laatvlieger op 26 januari 2018

THEMA 1: PAAR- & KRAAMTIJD

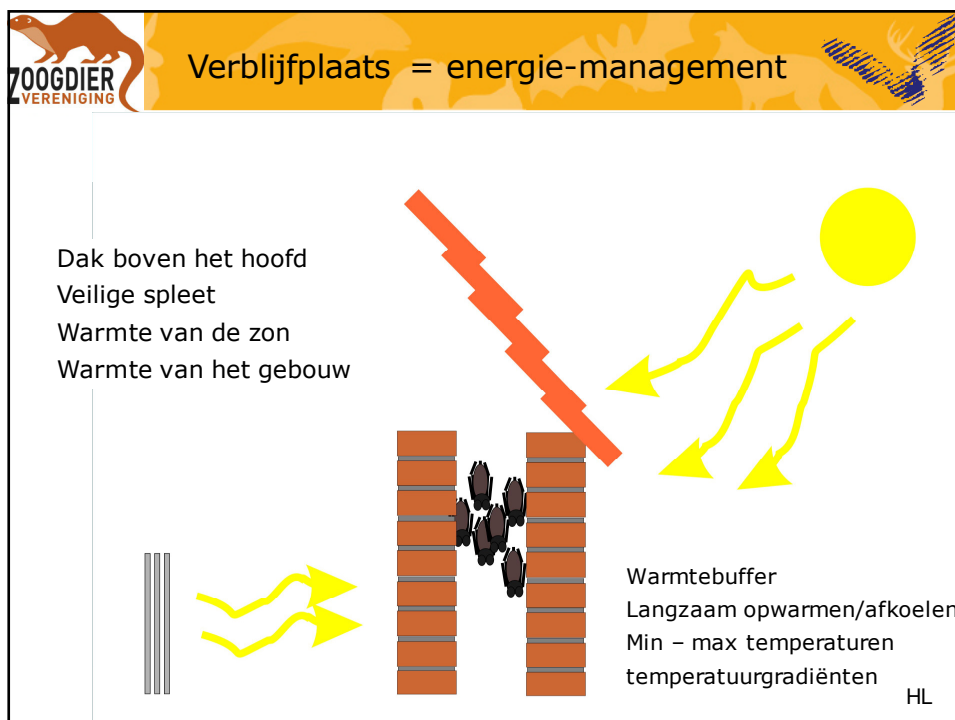
THEMA 2: WINTER

THEMA 3: VOEDSEL & JACHT

THEMA 4: ROUTES & MIGRATIE

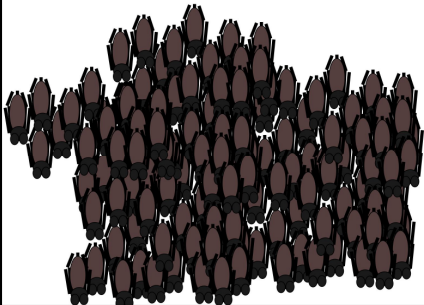

Eisen aan buffer en gradiënten

paarverblijf = 1 m. + enkele v.
relatief lage eisen

kraamverblijf = tientallen/honderden
vrouwtjes en jongen
hoge eisen

massa-winterverblijf (Pp) =
honderden tot duizenden
zeer hoge eisen

HL

Laatvlieger sleutelkenmerken?

Sleutelkenmerken

Expert Meeting Laatvlieger op 26 januari 2018

THEMA 1: PAAR- & KRAAMTIJD

THEMA 2: WINTER

THEMA 3: VOEDSEL & JACHT

THEMA 4: ROUTES & MIGRATIE

Laatvlieger sleutelkenmerken?

THEMA 1: PAAR- & KRAAMTIJD

KRAAMVERBLIJFPLAATS		
Temperatuur	warm	kouder
Warmtebron	belangrijk	onbelangrijk
Type ruimte	groot open	spleet
type in-/uitgang	spleet	ruim/open
expositie in-/uitgang	voorkeur	divers
hoogte in-/uitgang	laag	hoog
Groepsgrootte-voorkeur	klein	groot
Netwerk van verblijfplaatsen	centraal	verspreid
Netwerk: aantal verblijven	klein	groot
Verhuizen	vaak verhuizen	plaatstrouw
Tijdstip uitvliegen	vroeg	laat
Uitvliegen beschutting	invloed	geen / weinig invloed
Uitvliegen verlichting	invloed	geen / weinig invloed

Laatvlieger sleutelkenmerken?

THEMA 1: PAAR- & KRAAMTIJD

PAARVERBLIJF/PAREN										
Gebouw	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ondergronds	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Boom	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Type	individueel territorium								zwermlocatie	
Locatie in landschap I	random								geclusterd	
Locatie in landschap II	random								bij winterverblijf	
Locatie in landschap III	random								bij kraamverblijf	

Laatvlieger sleutelkenmerken?

THEMA 3: VOEDSEL & JACHT

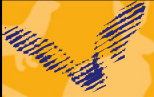
VOEDSEL & JACHT		
Prooigrootte	groot	klein
Specialisatie	opportunist	specialist
Flexibel I	verschillende gebieden	vast gebied
Flexibel II	veel plekken	vaste plek
Home range individu	klein	groot
Home range kolonie	klein	groot
Grote indiv. jachtgebied	klein	groot
Beslotenheid jachtgebied	besloten	open

Laatvlieger sleutelkenmerken?

THEMA 4: ROUTES & MIGRATIE

ROUTES & MIGRATIE		
Route	duidelijke route	verstrooid
Belang structuren	groot	klein
Binding landschap	gebonden	open
Binding relatie licht/tijdstip	gebonden	open
Afstanden	klein	groot
Gevoeligheid verlichting	klein	groot

Laatvlieger sleutelkenmerken?

THEMA 2: WINTER

WINTERVERBLIJF / WINTERSLAAP											
Type winterverblijf:	niet nauwelijks										vaak
Gebouw	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ondergronds	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
boom	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Warmte	warm										koud
Stabiliteit	stabiel										dynamisch
Luchtvochtigheid	laag/dynamisch										hoog/stabiel
Clustering	individueel										groepen
Slaap/wakker	vaak wakker										weinig wakker
Hoogte in-/uitgang	laag										hoog
Migratieafstand Kraam – Winterv.	dichtbij										grotere afstand
Afstand Kraam - Paarverblijf	dichtbij										grotere afstand
Migratieafstand Winter – Paarv.	dichtbij										grotere afstand

Laatvlieger in de winter??

WINTERVERBLIJF / WINTERSLAAP											
Type winterverblijf:	Niet nauwelijks										Vaak
Gebouw	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ondergronds	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
boom	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Warmte	warm										koud
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Stabiliteit	stabiel										dynamisch
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Luchtvochtigheid	Laag/dynamisch										Hoog/stabiel
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Clustering	Individueel										groepen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Slaap/wakker	Vaak wakker										Weinig wakker
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hoogte in-/uitgang	laag										hoog
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Migratieafstand Kraam – Winterv.	Dichtbij										Grotere afstand
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Afstand Kraam - Paarverblijf	Dichtbij										Grotere afstand
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Migratieafstand Winter – Paarv.	Dichtbij										Grotere afstand
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Laatvlieger in de winter??

WINTERVERBLIJF / WINTERSLAAP

Type winterverblijf:	niet/nauwelijks										vaak
Gebouw	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ondergronds	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Boom	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Warmte	warm					koud					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Stabiliteit	stabiel					dynamisch					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Luchtvochtigheid	laag/dynamisch					hoog/stabiel					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Clustering	individueel					groepen					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Slaap/wakker	vaak wakker					weinig wakker					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hoogte in-/uitgang	laag					hoog					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Migratieafstand Kraam - Winterv.	dichtbij					grotere afstand					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Afstand Kraam - Paarverblijf	dichtbij					grotere afstand					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Migratieafstand Winter - Paarv.	dichtbij					grotere afstand					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Laatvlieger in de winter??

Urgent / een van de urgente zaken

Ontwikkelen van effectieve methode om winterverblijven van de laatvlieger actief op te kunnen sporen

herman.limpens@zoogdierveniging.nl / www.zoogdierveniging.nl